

File name: Avsnitt 8 - Säkerhetsanalysen.wav
Transcriber: ScriptMe.io
Operator: Magnus Degerman
Date of transcription: Mar 01 2024

[00:00:15:15 - 00:00:37:06]

Marie: Välkomna alla lyssnare till ett nytt avsnitt av Bergrummet, en podcast som handlar om försvarsfrågor bland annat och som sänds av Östhammars kommun. Vi i studion som sitter här är jag, Marie Berggren och så har vi Anna Bergsten och bakom spakarna sitter ..

[00:00:36:19 - 00:00:38:07]

Magnus: Magnus Degerman heter jag.

[00:00:39:03 - 00:00:44:14]

Marie: Och vi kommer att ha en gäst idag som jag ska presentera alldeles snart.

[00:00:46:00 - 00:01:13:13]

Marie: Vi sitter ju i ett läge där det kommer vara en tillstånds. Förhandlingen Huvudförhandling i vår enligt miljöbalken om slutförvaret för använt kärnbränsle. Men parallellt med prövning enligt miljöbalken så pågår det en prövning enligt kärntekniklagen. Och det är det som våran gäst Michael Egan från Strålsäkerhetsmyndigheten är en fena på. Välkommen hit till studion Michael!

[00:01:13:21 - 00:01:18:01]

Michael Egan: Ja, tack så mycket Marie! Trevligt att kunna vara med.

[00:01:18:10 - 00:01:31:23]

Marie: Ja, vi är så nöjda över att du är med oss. Kan du beskriva lite av det här med vad det finns någonting som heter den stegvisa prövningen i kärntekniklagen? Kan du berätta lite om den?

[00:01:33:10 - 00:02:05:12]

Michael Egan: Ja, det ska jag försöka göra. Det är egentligen någonting som tillämpas vid uppförande och idrifttagning av vilken kärnteknisk kärnteknisk anläggning som helst, och det är någonting som förordas av internationell praxis också. Det innebär att regeringen i samband med att bevilja tillstånd d. Villkora att SKB ska lägga fram uppdaterade säkerhets redovisningar

[00:02:08:02 - 00:02:31:19]

Michael Egan: vid kommande steg så att det finns milstolpar i processen för innan anläggningen tas i drift. Det första steget är att det ska vara en godkännande av en uppdaterade säkerhets redovisning. Det kallas för PSR preliminära säkerhets redovisning

innan byggarbetet påbörjas.

[00:02:32:24 - 00:02:44:15]

Marie: Det här är ju lite spännande utifrån perspektivet att att miljöbalken är ganska så nationell ändå, men kärntekniklagen bestämmelser är relativt internationella, eller hur?

[00:02:45:22 - 00:04:04:15]

Michael Egan: Jo, det är det absolut. Det är som vi är. Det finns en obligation att att att beakta vissa internationella standarder och man ser det både i kärntekniklagen och i vissa bestämmelser där, men särskilt i SSMs egna föreskrifter. Och vi hänvisar till det här stegvis provning även i våra föreskrifter. Men att det kopplas till regeringens tillstånd är ett sätt att lyfta fram det och understryka hur Sverige beaktar just dessa principer. Och egentligen det bygger på faktum att det är en komplex anläggning. Det brukar vara komplexa anläggningar, man vet inte, man har inte alla detaljer nödvändigtvis när man kommer till ett tillstånd, när man främst tar upp stora principiella frågor, men över tid. Man måste utveckla konstruktionen i mer detalj. Man måste tänka på hur man anpassade till platsen i vissa frågor och hur man optimerar också detaljeringsgrad växa med tiden. Man måste bara verifiera att att det fortfarande är konsekvent med alla de antaganden man gjorde vid tillståndsprövning.

[00:04:06:03 - 00:04:22:16]

Marie: Den här. Den här stegvisa provningen finns vid olika tillfällen. Så lämnar man in, eller rättare sagt SKB lämnar in olika typer av grundmaterial för att komma vidare på något vis. Ja, hur många steg är det ungefär?

[00:04:24:01 - 00:04:31:11]

Michael Egan: Men det är tre steg som identifieras i regeringens villkor och det är

[00:04:33:08 - 00:04:36:23]

Michael Egan: det första. Som jag nämnde tidigare, det handlar om att innan

[00:04:39:05 - 00:05:54:23]

Michael Egan: anläggningen man börjar uppföra anläggningen, man gör en granskning och tar fram en redovisning av det granskas av SSM. Så det första man får påbörja uppbyggandet och sen när den anläggningen har byggts. Det kommer ta många år, i det här fallet SKB. Räkna med ungefär tio år för Kärnbränsleförvaret innan det tas i så kallad provdrift. Så man ska uppdatera och lämna in en ny säkerhets redovisning som ska granskas av SSM och godkännas innan det får påbörjas och vikten av den. Steg är att det är just där det radioaktiva materialet först tas in i anläggningen. Det är en viktig milstolpe för att ha ett godkännande och sen det finns efter. Man har gått igenom och gått igenom alla tester och prover som måste göras under provdrift. Man kan ansöka om att ta anläggningen i rutinmässig drift och sedan man uppdaterar säkerhets redovisningen igen med erfarenhet från provdrift. Så det är de tre steg som man brukar hänvisa till.

[00:05:56:19 - 00:06:21:23]

Marie: Vi har ju. Vi har ju redan en befintlig anläggning i kommunen SFR som ju har varit i drift ett tag och nu har fått ett tillstånd att få utöka sin kapacitet och med andra typer av avfall. I vilket skede är den här stegvisa prövningen för utbyggnad av SFR?

[00:06:23:11 - 00:06:31:20]

Michael Egan: Ja, det är intressant fråga för egentligen har man tillstånd till anläggningen, både det befintliga and utbyggda men för närvarande

[00:06:34:03 - 00:07:14:00]

Michael Egan: i samband med KCL tillståndet. SKB har en befintlig godkänd säkerhets redovisning för befintlig del av anläggningen, men det måste ändå lämna in och det har lämnats in till oss förra året en ny säkerhets redovisning för hela anläggningen inför de får påbörja och påbörja arbetet med det. Och så vi. Vi har tagit emot innan sommaren för året och vi håller på att granska deras preliminära säkerhets redovisning för att kunna godkänna det inför byggstart.

[00:07:15:17 - 00:07:23:23]

Marie: När man håller på med sådana här säkerhetsanalyser som då är en del av av den här stegvisa prövningen,

[00:07:25:01 - 00:07:28:21]

Marie: vad finns? Vad tittar man på i en sådan här säkerhetsanalys?

[00:07:30:12 - 00:09:04:22]

Michael Egan: Jag sade tidigare att det egentligen gäller för vilken teknisk anläggning som helst och det som man brukar tänka på med kärntekniska säkerhetsanalyser. Vad är det som kan gå fel och vilken typ av haveri kan det vara? Vilken sorts skyddsåtgärder finns för att förhindra att sådana saker kan hända? Men det är extra del när det gäller slutförvar, för det är lite speciellt för att det kommer att finnas efter förslutning, en fara kvar i slutförvaret och säkert redovisningen måste omfatta även den tiden efter förskjutningen. Och man skulle kunna säga att det är en rad frågor. Det är mycket tvärvetenskapliga frågor kopplat till just det här frågorna. Vad händer efter förslutning? Och jag vet inte. Jag ska inte läsa ute eller hemliga frågor. Men det handlar om vad vet vi om de förhållanden processer ges i geologin, vid försvar för djupet? Vad vet man om det är de gynnsamma för att isolera avfallet? Mycket handlar om att man har lagt det där och det måste. Man måste kunna påvisa och ge belägg för att det kommer att fortsatt vara isolerat. Och om man ska ha barriärer för att bidra till isolering, vad förväntas av dem?

[00:09:06:08 - 00:10:08:16]

Michael Egan: Vad innebär detta för egenskap av dem? Vilka belägg finns för att de är genomförbara? Att det går att bygga det här? Och sedan, vad vet vi om hur det här systemet kan utvecklas under tiden? Vad har det för innebörden? Både systemet och dess omgivning. Och hur kan det utvecklas? Och sen till slut kommer man till med allt detta och det kunskap man har om alla dessa frågor. Hur stor kan ett framtida utsläpp vara och vad har det för betydelse? Så det är en bra fråga som man måste lägga fram i det här säkerhetsanalysen som

SSMs roll sedan kommer att se. Finns det tillräckligt belegg för det här? Är det här trovärdigt? Är det någonting som vi fortsatt kan förlita oss på? Med den utveckling i konstruktionen som har pågått sedan senaste senaste beslut steg det.

[00:10:09:15 - 00:10:30:23]

Marie: Ursäkta. Det är ju 01:01 oerhört komplext arbete det här och det känns så himla bra att det finns Strålsäkerhetsmyndigheten för det här tycker jag. Men ni är inte bara själva utan ni behöver interagera med väldigt många andra också i det här arbetet. Och följa det över tid är det inte så.

[00:10:32:13 - 00:10:34:13]

Michael Egan: Ja, till viss del. Vi.

[00:10:34:21 - 00:10:52:22]

Michael Egan: Vi håller oss uppdaterade om det internationella läget och hur man jobbar med sådana frågor. Hur man lägger ihop en säkerhetsanalys. Det är viktigt för vår kunskap om det. Vi i Strålsäkerhetsmyndigheten kan inte ha direkt hos oss alla de tekniska.

[00:10:54:24 - 00:11:10:21]

Michael Egan: Kompetenser som behövs, så vi behöver jobba med vissa konsulter och de som vi har jobbat med över tiden för att hjälpa oss att förstå. I vissa detaljer, i några frågor. Och sen.

[00:11:12:24 - 00:12:13:14]

Michael Egan: En sak som skiljer sig skulle man kunna säga från det tillståndsprocessen när vi först tar emot en säkerhetsanalys och de kommande i det här stegvis processen som vi pratar om tidigare, är att man skulle kunna konstatera att vid tillståndsprovning, det är ganska stora principiella frågor kring förläggning av plats har man val av koncept och frågor kring bästa möjliga teknik på en hög nivå och det är viktigt är att man man väger samman inte bara det tekniska utan politiska frågor och det. Och det är därför det finns konsekvensbeskrivning och allt detta kopplat till det och även vi har remiss processen kopplad till det. Det som vi jobbar med fortfarande måste jag säga är hur bäst vi kan se att det finns tillräcklig och lämplig och användbar

[00:12:16:08 - 00:12:30:12]

Michael Egan: insyn i det som vi håller på med nu. För vi är nu. Det är mycket mer nu En uppföljning av ganska detaljerade tekniska frågor bortom det här stora principiella frågor som vi hade tidigare.

[00:12:30:20 - 00:12:34:13]

Marie: Så nu börjar ni bara lite mera i detaljerna.

[00:12:36:00 - 00:12:51:18]

Michael Egan: Jo, det som jag skulle säga. Det finns självklart behov av insyn i det här. Det är inte bara min roll att bestämma hur vi gör det. Det är en policy frågor för SSM överlag. Men en annan faktor är att.

[00:12:54:10 - 00:12:54:10]

Michael Egan: Det

[00:12:56:01 - 00:13:35:07]

Michael Egan: vi har pratat mycket om dessa stegvis är ett steg i en stegvis prövning. Det är mycket som kommer att fortsätta omkring det här. Jag pratade tidigare om det. Det kommer ta sex år ungefär för SFV byggnaderna att byggas. Det blir ungefär tio år när det gäller bränslet. Under den tiden kommer det bli en hel del uppföljning av SSM och behov av avrapportering från SKB om deras utvecklingsarbete och alla andra aspekter av vad de gör. Vi måste se till att det finns bra insyn i dem också, inte bara i dessa tekniska frågor kring uppdaterade säkerhetsanalyser.

[00:13:36:03 - 00:13:49:22]

Marie: Jag tycker det känns väldigt klokt, eller vad säger du Anna? Ur ett kommunalt perspektiv också att det där. Ja, men att det är öppet och vi har möjlighet att följa det även som som vanliga människor.

[00:13:51:14 - 00:13:57:15]

Magnus: Sen är väl också utöver de här stegvisa prövningar som det är väldigt stora steg.

[00:14:00:01 - 00:14:05:14]

Magnus: Mellan väldigt stora händelser. Det finns ett löpande tillsyns arbete också.

[00:14:06:15 - 00:14:42:22]

Michael Egan: Att det kommer att finnas. Även efter är det viktigt att dessa steg finns att att det är konsekvent med internationell vägledning, men på ett sätt. Vi ska inte glömma bort att det nästan finns en ännu viktigare behov av att fortsätta kommunicera kring allt arbete som görs efter dessa beslut och i samband med dessa beslut. För denna försäljning och det är viktigt att alla att det finns förståelse för vad vi gör och vad SKB håller på med.

[00:14:44:23 - 00:15:08:22]

Michael Egan: Och det kommer fortsätta även självklart efter det tas i drift och det finns även lagbestämmelser kopplat till. Det kommer att finnas behov av formell uppdatering och vad kallar för helhetsbedömning. Var tio år så det finns Det finns mycket annat, men det här stegvisa processen är en del av den uppföljningsarbete som vi kommer att hålla på med.

[00:15:10:07 - 00:15:30:16]

Marie: Det känns jättebra och spännande också att se fram emot vad de här olika steg, både vad de olika stegen innebär men också hur. Hur er synlighet i vår kommun kommer se ut i

mellanperioden också. Det ska bli riktigt spännande.

[00:15:32:02 - 00:16:15:21]

Michael Egan: Jag håller med mig. Det är ganska länge sedan en ny anläggning byggdes. En ny kärnteknisk anläggning byggdes i Sverige och även SSM måste tänka igenom vad det egentligen är. Vår policy Vad krävs av oss för att kommunicera bäst kring det som vi jobbar med nu? Och det kommer bli ännu mer relevant med tanke på allt som regeringens tankar kring ny kärnkraft också. Det här är en fråga vi är nästan i. I en första test steg med när det gäller dessa slutförvar för att vi måste bygga upp en policy SSM. För att göra det på ett bra sätt håller dessa kommunikationskanaler öppna och och använda dem på ett bra sätt.

[00:16:17:03 - 00:16:43:05]

Marie: Ja, spännande! Michael. Vi är bland de första i världen på att skapa ett slutförvar för använt kärnbränsle och vi är som du säger är ju långa långa tidsperioder och vad jag förstår så är också den här säkerhetsanalysen. Roll är också att titta väldigt, väldigt långt framåt. Den är på 100 000 år och det är klart att den innehåller vissa osäkerheter, det kan man säga.

[00:16:43:20 - 00:16:45:11]

Michael Egan: Men absolut. Och.

[00:16:47:13 - 00:17:25:02]

Michael Egan: Det är det som är en del av utmaningen och det är det som på ett sätt håller mig intresserad i det här arbetet för hur vi hanterar dessa frågor. Men men. En del av att hantera osäkerheter är att tänka på. Det är inte. Det är inte bara osäkerhet i en särskild del av systemet. Men hur påverkas det av andra delar av systemet? Det här hela system tankar kring slutförvar som också är en utmaning men viktig när vi tänker på hur robust det här systemet är. Ja.

[00:17:25:24 - 00:18:30:18]

Marie: Michael, varmt tack för att du ville komma till oss och berätta om det här med mer långsiktig säkerhet och Strålsäkerhetsmyndighetens arbete med de frågorna. Vi kommer att jobba vidare med podden. Vi kommer sända flera avsnitt av podden. Så är det så att någon av er lyssnare vill vara ännu lite djupare i det här med säkerhetsanalyser så ta kontakt med oss så kommer vi att prata mer med Mikael eller andra hos er på Strålsäkerhetsmyndigheten för att reda ut vilka begrepp som kan behövas redas ut. Du ska. Varmt tack igen Michael! Och ni som lyssnar kan ju. Ni har ju redan hittat hit. Men ni kan ju tipsa era kompisar om att den här podd serien kan man hitta på VW stammar på SR podcast. Men vi är ju också ute på Spotify så där kan man söka reda på oss. Och med det så tänker jag att vi säger hej då.

[00:18:32:13 - 00:18:32:23]

Anna: Hejdå.

[00:18:33:09 - 00:18:34:03]

Michael Egan: Hejdå. Hejdå.